

Z jeho astronomických prací zaslouží připomínku Výpočet zatmění slunce pozorovaného dne 19. listopadu 1816. Sbíрка astronomických, meteorologických a fyzikálních pozorování provedených od 8. května 1817 do 31. prosince 1827 v Konviktu na Novém Městě pražském v budově č. p. 856, Pokračování meteorologických, fyzikálních a astronomických pozorování od r. 1828 do r. 1832, Krátký úvod do znalosti vyobrazení hvězd. Patrně nejvýznamnější astronomickou prací je latinský spis z r. 1816, v českém překladu Základní poznatky o zatmění Slunce při oběhu Měsíce mezi Zemí a Sluncem od r. 1816 do r. 1860 (šlo tedy o výpočty budoucích zatmění). Toto dílo odměnil dánský král Frederik VI. velkou záslužnou medailí.

V latině uveřejňuje Halaška proslovy, které měl při význačných příležitostech: Slavnostní řeč při uvedení do úřadu profesora fyziky na Karlo-Ferdinandově univerzitě v Praze (Praha 1818), Pokus o historické vylíčení toho, co bylo vykonáno na Karlo-Ferdinandově univerzitě v experimentální fyzice (Praha 1818), Proslov k hraběti Karlu Čotkovi z Chotkova a Vojnína, nejvyššímu správci Čech, při slavnostním uvedení Kassiana Halašky do úřadu rektora v Týnském chrámě (1832), Řeč, kdy se 3. října loučil v Týnském chrámě Halaška s pražským magistrátem.

Samostatná skupina publikací se věnuje zeměpisným údajům o řadě lokalit v Čechách – např. Stará Boleslav, Rychnov, Děčín, Klášterec nad Ohří, Kamenický Šenov.

Halaška a jeho rodné město Budišov

Zvláštní místo zaujímá spisek věnovaný Halaškovu rodišti, městu Budišovu. Uvádí v něm informace o stavebním rozvoji města, chrámů, dějinách budišovských cechů a životopisech duchovních správců farního kostela. Knihu doplnil přílohami s přepisy některých významných listin z archivů, např. listiny krále Václava II. z r. 1305 nebo biskupa Bruna ze Schaumburku z r. 1274.

K městu měl Halaška neobyčejně vřelý vztah, čehož je dokladem jeho uvedený spisek nazvaný Svobodné municipální město Budišov na Moravě v zeměpisném a historickém ohledu. Spis byl vydán v periodiku Sborníku Královské české společnosti nauk v r. 1843. Několik výtisků tohoto Sborníku zaslal městské radě v Budišově s následujícím dopisem: „Slavný magistráte! Patřilo vždy k mým nejtoužebnějším přáním vzdát natrvalo mému nezapomenutelnému rodišti pomník díky a úcty. Mínilo již dvacet roků, kdy jsem ve svém otcovském domě pozoroval zakrytí hvězd měsícem a tím jsem byl schopen určit Budišov astronomicky. Místopisný a historický díl s listinami, výsadami a rukopisy jsem sbíral během doby a jsem nyní šťasten, že mohu odevzdat slavnému magistrátu několik výtisků s prosbou, aby jeden exemplář byl uložen do archivu a s ostatními, aby bylo volně naloženo.“

Město Budišov nad Budišovkou na svého slavného rodáka nezapomíná. V r. 1997 byla na městské radnici umístěna Halaškova pamětní deska (obr. 6). Ulice, v níž se nachází Halaškův rodný dům, se původně jmenovala Halaškova, dnes má Budišov Halaškovo náměstí. Na nedalekém návrší město Budišov postavilo rozhlednu, která se nazývá Halaška (obr. 7).

František Kassian Halaška byl přírodovědec širokých zájmů, byl především fyzikem a matematikem, ale publikoval i významné práce věnované astronomii, meteorologii nebo zeměpisu. Byl také schopným organizátorem vědy a vzdělávání, rektorem univerzit v Praze i ve Vídni, a především ve funkci člena studijní dvorské komise.

Použitá literatura je uvedena na webové stránce Živý.

